PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Dokument z posiedzenia

A6-0503/2007

11.12.2007

SPRAWOZDANIE

w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej
(2007/2102(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Cem Özdemir

PR_INI

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

OPINIA KOMISJI ROZWOJU 22

OPINIA KOMISJI HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO 26

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI 31

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej
(2007/2102(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając wcześniejsze rezolucje w sprawie Azji Środkowej, w szczególności rezolucję z dnia 26 października 2006 r. w sprawie Uzbekistanu[1], z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Kirgistanu[2] i z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie Kazachstanu[3],

– uwzględniając umowy o partnerstwie i współpracy (PCA) zawarte pomiędzy UE a Uzbekistanem, Republiką Kirgiską i Kazachstanem, obowiązujące od roku 1999, umowę przejściową w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem pomiędzy UE a Tadżykistanem[4], podpisaną dnia 11 października 2004 r., umowę o partnerstwie i współpracy pomiędzy UE a Tadżykistanem, która nie została jeszcze ratyfikowana, oraz wniosek Komisji w sprawie umowy przejściowej w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem pomiędzy UE a Turkmenistanem,

– uwzględniając zawarte w powyższych umowach klauzule dotyczące praw człowieka,

– uwzględniając zobowiązanie UE, by wspierać osiągnięcie milenijnych celów rozwoju ONZ, oraz europejski konsensus w sprawie rozwoju,

– uwzględniając przyjęcie przez Radę Europejską w dniu 22-22 czerwca 2007 r. strategii UE na rzecz nowego partnerstwa z Azją Środkową,

– uwzględniając unijny plan działania na rzecz europejskiej polityki energetycznej (marzec 2007 r.) oraz współpracę w dziedzinie energii pomiędzy UE, krajami leżącymi nad Morzem Czarnym i Kaspijskim oraz ich sąsiadami,

– uwzględniając rezolucję z dnia 26 września 2007 r. w sprawie wspólnej europejskiej polityki zagranicznej w dziedzinie energetyki[5],

– uwzględniając inicjatywę z Baku na rzecz rozwoju współpracy w dziedzinie energetyki i przesyłu energii między UE a krajami z regionu Morza Czarnego i Morza Kaspijskiego,

– uwzględniając protokoły ustaleń podpisane z Azerbejdżanem i Kazachstanem w kontekście rozwoju polityki zagranicznej służącej europejskim interesom z zakresu energetyki,

– uwzględniając odnośne konkluzje Rady, w tym konkluzje w sprawie Uzbekistanu z dnia 23 maja, 13 czerwca, 18 lipca, 3 października i 14 listopada 2005 r., 13 listopada 2006 r.

---

[1] Dz.U. C 313 E z 20.12.2006, str. 466
[2] Dz.U. C 92 E z 20.4.2006, str. 390
[3] Dz.U. C 291 E z 30.11.2006, str. 416.
[4] Dz.U. L 340 z 16.11.2004, str. 2.
[5] *Teksty przyjęte*, P6_TA(2007)0413.

oraz 5 marca, 14 maja i 15 października 2007 r., a także konkluzje w sprawie Azji Środkowej z dnia 23 kwietnia 2007 r.,

– uwzględniając sankcje nałożone na Uzbekistan przez UE w związku z masakrą w Andiżanie, które zostały następnie rozszerzone, oraz częściowe zniesienie i warunkowe zawieszenie sankcji wizowych na okres sześciu miesięcy odpowiednio w maju i w październiku 2007 r.,

– uwzględniając europejską inicjatywę na rzecz demokracji i praw człowieka, zapoczątkowaną w 2003 r. w celu wspierania praw człowieka oraz reformy prawa karnego, a także demokracji, dobrego zarządzania, wolności mediów, państwa prawa, struktur bezpieczeństwa (policja/wojsko) i zapobiegania konfliktom,

– uwzględniając posiedzenie trojki ministerialnej na szczeblu ministrów spraw zagranicznych z Azją Środkową, które odbyło się w Berlinie w dniu 30 czerwca 2007 r. w obecności specjalnego przedstawiciela UE Pierre'a Morela i portugalskiego premiera,

– uwzględniając art. 45 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Handlu Międzynarodowego (A6-0503/2007),

A. mając na uwadze, że pięć krajów, nazywanych łącznie Azją Środkową (Kazachstan, Republika Kirgiska, Tadżykistan, Turkmenistan i Uzbekistan), leży na kluczowym obszarze pomiędzy Europą a Azją, a także mając na uwadze, że pod względem historii i tradycji stanowią ważny punkt kontaktu i tranzytu pomiędzy tymi dwoma kontynentami,

B. mając na uwadze, że UE podkreśla potrzebę rozwoju gospodarki, demokracji i społeczeństwa oraz bezpieczeństwa społecznego na całym terytorium Azji Środkowej, jest żywo zainteresowana postępem i większą stabilnością w tym zakresie, jak również podwyższeniem poziomu rozwoju i bezpieczeństwa, a także musi nieustannie realizować swoje zobowiązanie do włączenia kwestii praw człowieka do wszystkich porozumień z państwami trzecimi i promowania demokracji poprzez spójne strategie i wykorzystanie najbardziej odpowiednich środków dla ww. celów; mając na uwadze, że zapewni to jej wiarygodność i ostatecznie pomoże sprawić, że stanie się ona coraz skuteczniejszym partnerem regionu, a nawet poza nim,

C. mając na uwadze, że w interesie globalnym leży stabilna sytuacja w Azji Środkowej, ponieważ poważna i długotrwała destabilizacja w jednym z pięciu krajów mogłaby mieć katastrofalne skutki dla całego regionu i mogłaby również na wiele sposobów dotknąć UE i jej państwa członkowskie;

D. świadomy zagrożeń wynikających z uzależnienia od przesyłu energii z niestabilnych regionów i od niepewnych dostawców, jak również konieczność stworzenia niezawodnych, dostępnych i opłacalnych kanałów przesyłu energii,

E. mając na uwadze, że dla UE istotne są bezpieczeństwo i stabilność oraz poszanowanie

praw człowieka, a także praworządność w państwach Azji Środkowej, gdyż rozwój wydarzeń o charakterze strategicznym, politycznym i gospodarczym oraz rosnące wyzwania transregionalne w Azji Środkowej mają również bezpośredni lub pośredni wpływ na interesy Unii Europejskiej; mając na uwadze, że państwa Azji Środkowej mogą przyczynić się – dzięki znacznym zasobom energii oraz wysiłkom na rzecz zróżnicowania partnerów handlowych i dróg dostaw – do zaspokojenia potrzeb Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i podaży energii,

F. mając na uwadze, że istnieje duża wola współpracy w krajach regionu, jednak widać także silny opór wobec takich idei i wysiłków, w tym również ze strony rządu Uzbekistanu, który jest krajem centralnie położonym i zdecydowanie najbardziej zaludnionym,

G. mając na uwadze, że izolacjonizm zazwyczaj jest rezultatem dążeń do utrzymania kontroli wewnętrznej – czego skrajne przykłady można obserwować w Turkmenistanie i Uzbekistanie – a także mając na uwadze, że takie dążenia są integralnym elementem reżimów, które w znikomym stopniu zabiegają o zgodę społeczną jako podstawę ich rządów,

H. mając na uwadze, że pięć republik Azji Środkowej jest odbiorcami pomocy publicznej na rzecz rozwoju, co oznacza, że wsparcie ze strony UE dla tych krajów uznawane jest za pomoc na rzecz rozwoju,

I. mając na uwadze, że trudne warunki i brak szans, w obliczu których stoi znaczna liczba ludności w tym regionie, którego części dotknięte są ubóstwem, a także zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności częściowo związane z problemami z zakresu bezpieczeństwa w krajach ościennych, takich jak Afganistan, oraz ryzyko destabilizacji i konfliktu muszą stanowić kluczowe zagadnienia w ramach podejścia UE do sytuacji w Azji Środkowej, co wynika z interesów UE między innymi w zakresie bezpieczeństwa, a także z unijnych wartości i wsparcia realizacji milenijnych celów rozwoju,

J. mając na uwadze, że podstawowym celem współpracy UE na rzecz rozwoju jest likwidacja ubóstwa w kontekście trwałego rozwoju, w tym realizacja milenijnych celów rozwoju,

K. mając na uwadze, że pomoc UE dla regionu przybrała w przeważającej mierze formę pomocy technicznej wprowadzanej w życie za pośrednictwem programu TACIS oraz mając na uwadze, że skuteczność programu TACIS spotyka się z mieszanymi ocenami,

L. mając na uwadze, że zgodnie z art. 25 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka prawo do zdrowia jest prawem człowieka, a powszechny dostęp do opieki zdrowotnej jest niezbędny do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju; mając na uwadze, że warunki zdrowotne pogorszyły się we wszystkich republikach Azji Środkowej po rozpadzie Związku Radzieckiego oraz że systemy opieki zdrowotnej pogrążone są w kryzysie; mając na uwadze, że potencjalne skutki uboczne epidemii takich jak HIV/AIDS i gruźlica lekooporna stanowią długofalowe zagrożenie dla UE; mając na uwadze, że kryzys związanych z ptasią grypą wykazał zdolność szybkiego przemieszczania się chorób zakaźnych w całej Europie; mając na uwadze, że konsekwencje społeczne kryzysów

zdrowotnych w różnych krajach zagrażają ogólnej ich stabilności i perspektywom rozwoju, a także mają wpływ na bezpieczeństwo europejskie,

M. mając na uwadze, że kwestie dostaw energii i wody są kluczowe dla bezpieczeństwa ludności i stosunków międzypaństwowych w regionie, zwłaszcza w odniesieniu do Republiki Kirgiskiej, Tadżykistanu i Uzbekistanu, a także mając na uwadze, że ograniczenie ubóstwa pozostaje kluczową kwestią dla zmniejszenia niestabilności społecznej,

N. mając na uwadze, że dla UE istotne jest zwiększenie przywozu ropy i gazu z Azji Środkowej, najlepiej przy wykorzystaniu nowych dróg oraz stworzenie jednoznacznych i przejrzystych ram dla produkcji i przesyłu energii, a także mając na uwadze, że kraje mające znaczenie w tym kontekście to Kazachstan i Turkmenistan,

O. mając na uwadze, że kraje Azji Środkowej posiadają (w różnym stopniu) zasoby ropy, gazu, surowce mineralne lub zasoby energii wodnej; mając na uwadze, że eksploatacja tych zasobów powinna znacznie ułatwić rozwój gospodarczy i społeczny; mając również na uwadze, że w niewłaściwych warunkach mogą powstać niepożądane skutki uboczne, takie jak znaczna degradacja środowiska, ograniczona konkurencyjność innych sektorów gospodarki, ogromne różnice majątkowe oraz coraz większe napięcia polityczne i społeczne, które mogą nawet przeważyć nad elementami pozytywnymi (tzw. „przekleństwo zasobów naturalnych”),

P. mając na uwadze, że w dniu 10 października 2007 r. przedstawiciele Ukrainy, Polski, Azerbejdżanu i Gruzji spotkali się na Litwie, aby omówić nową sieć transportu ropy, służącą do przesyłu ropy naftowej z Morza Kaspijskiego przez Baku i Odessę do polskiego portu w Gdańsku,

Q. mając na uwadze, że Rosja i Chiny próbowały zwiększyć swoje strefy wpływu w Azji Środkowej poprzez ustanowienie w 1996 r. „Szanghajskiej piątki”, czyli forum składającego się z Chin, Rosji, Kirgistanu, Kazachstanu i Tadżykistanu, zarządzającego kwestiami transgranicznymi i przekształconego w 2001 r. w Szanghajską Organizację Współpracy, która stanowi obecnie największą organizację regionalną w Azji Środkowej i obejmuje również obecnie Uzbekistan jako pełnoprawnego członka oraz Pakistan, Indie, Iran i Mongolię jako obserwatorów,

R. mając na uwadze, że szereg najrozmaitszych państw miało w odległej lub niedawnej przeszłości własne interesy w regionie; mając na uwadze, że nie wszystkie państwa członkowskie posiadają w regionie ambasady oraz mając na uwadze, że często brakuje koordynacji w działaniach państw członkowskich dotyczących regionu,

S. mając na uwadze, że opuszczenie przez siły amerykańskie bazy lotniczej Karshi-Khanabad (K2) w Uzbekistanie w dniu 21 listopada 2005 r. oznacza zmniejszenie stanu posiadania armii amerykańskiej w Azji Środkowej do jednej bazy położonej w miejscowości Manas, niedaleko stolicy Kirgistanu - Biszkeku,

T. mając na uwadze, że warunki polityczne, gospodarcze, społeczne i inne różnią się znacznie w poszczególnych państwach, a czasami również wewnątrz państw Azji

Środkowej, a także mając na uwadze, że dla UE absolutnie niezbędne jest zatem odpowiednie zróżnicowanie swojej polityki,

U. mając na uwadze, że państwa Azji Środkowej to nowe kraje, a podejmowane przez nie wysiłki na rzecz budowy państwa oraz zmian politycznych i gospodarczych następowały w różnych kierunkach, co spowodowało, że w poszczególnych krajach w różnym stopniu nastąpiło odejście od wcześniejszego systemu sowieckiego; mając na uwadze, że rozwiązanie problemu rządów nadal stanowi kwestię priorytetową w celu zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa – w przypadku niektórych krajów – oraz rozwoju politycznego, społecznego i gospodarczego – w przypadku wszystkich krajów,

V. mając na uwadze, że UE przywiązuje duże znaczenie do konieczności powstrzymania fali handlu narkotykami z Azji Środkowej lub przez terytorium tego regionu, walki z przestępczością zorganizowaną, w tym handlem ludźmi, oraz zapobiegania rozwojowi terroryzmu; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach „walka z terroryzmem" służy podejmowaniu represyjnych działań przeciwko osobom krytykującym rząd, obrońcom praw człowieka, ruchom religijnym i zwykłym przedsiębiorcom; mając na uwadze, że istnieją powody, by przypuszczać, iż osoby takie stały się także celem działań w ramach współpracy w zakresie bezpieczeństwa, jaką Uzbekistan zawiązał z sąsiednimi krajami; mając na uwadze, że uznaje się, iż istnieje zjawisko migracji nieletnich pracowników, które wymaga się nowych form partnerstwa międzynarodowego i społecznego z udziałem wszystkich stron zainteresowanych kompleksowym rozwiązaniem problemu,

W. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka różni się w poszczególnych republikach Azji Środkowej i ogólnie jest daleka od standardów określonych przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), a także mając na uwadze, że szczególnie Turkmenistan i Uzbekistan regularnie łamią prawa podstawowe i nie wykazują żadnego postępu w obszarze demokracji i pluralizmu,

X. mając na uwadze, że republiki Azji Środkowej muszą jeszcze przeprowadzić wybory prezydenckie lub parlamentarne, ocenione jako w pełni wolne i uczciwe przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE,

Y. mając na uwadze, że wszystkie pięć państw Azji Środkowej jest członkami OBWE, w ramach której podjęły szczegółowe zobowiązania dotyczące podstawowych wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i państwa prawa; mając na uwadze, że poszczególne państwa w różny sposób podchodzą do wypełniania tych zobowiązań,

Z. mając na uwadze, że Kazachstan wypada korzystnie na tle większości innych państw regionu; mając na uwadze, że ostatnie wybory parlamentarne, które miały miejsce w dniu 18 sierpnia 2007 r., pokazują, że pomimo poprawy sytuacji Kazachstan nadal nie wypełnia w całości swoich zobowiązań lub nie spełnia wszystkich standardów OBWE i innych standardów międzynarodowych odnoszących się do demokratycznych wyborów,

Aa. mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie jest szczególnie aktywne w większości krajów środkowoazjatyckich poprzez sieć lokalnych organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, które muszą być chronione i cenione jako podmioty wyrażające wolę

obywateli bycia częścią procesu demokratyzacji i procesów społecznych w swoich krajach,

Ab. mając na uwadze, że poprawę sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w regionie można skutecznie osiągnąć poprzez ustanowienie prawdziwie niezależnej władzy sądowniczej i podjęcie rzeczywistej walki z szalejącą korupcją,

Ac. mając na uwadze, że zasady, na których opiera się UE, obejmują obronę podstawowych praw i wolności, w tym wolności słowa, oraz ochronę obrońców praw człowieka,

Ad. mając na uwadze przykłady masowych prześladowań, korupcji i wyzysku, odmowy obywatelom przysługujących im praw oraz możliwości poprawy ich sytuacji życiowej, przy jednoczesnym braku przyzwolenia na istnienie uznanych dróg wyrażania niezadowolenia oraz na udział w procesie politycznym, zwiększają ryzyko nasilenia ekstremizmu i terroryzmu,

Ae. mając na uwadze, że w większości krajów Azji Środkowej łamane są prawa człowieka, brak jest odpowiedniego systemu sądownictwa, istnieją ograniczenia wobec partii opozycyjnych i niezależnych organów społeczeństwa obywatelskiego, a także brak jest wolności mediów,

Af. mając na uwadze, że po masakrze w Andiżanie w maju 2005 r. UE nałożyła sankcje na Uzbekistan, jednak rząd uzbecki nadal blokuje niezależne międzynarodowe śledztwo w sprawie tych wydarzeń i wciąż prowadzi politykę odwetową, między innymi prześladując obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że mimo to w październiku 2007 r. Rada postanowiła zawiesić na okres sześciu miesięcy zakaz wizowy dla ośmiu osób bezpośrednio odpowiedzialnych za masowe użycie siły w Andiżanie; mając na uwadze, że przez to zawieszenie Rada usiłuje zachęcić władze uzbeckie do zmiany polityki oraz że zakaz będzie automatycznie przywrócony w [kwietniu/maju] 2008 r., jeżeli grupa kryteriów przyjęta jako część decyzji Rady nie zostanie spełniona,

Ag. mając na uwadze, że państwa tego regionu są w znaczącym stopniu zainteresowane współpracą z UE w dziedzinie nauki, opieki zdrowotnej i edukacji, a tego rodzaju współpraca może przyczynić się do intensyfikacji kontaktów społeczeństwa obywatelskiego i rozprzestrzenienia europejskich wartości: demokracji, praworządności i praw człowieka,

Ah. mając na uwadze, że zarówno Mongolia, jak i Afganistan mają pewne wspólne cechy z pięcioma głównymi państwami Azji Środkowej, jednak dokument strategiczny Rady nie koncentruje się na tych krajach i są one objęte innymi instrumentami UE,

Ai. mając na uwadze, że bliskość Afganistanu powoduje, że niektóre kraje regionu stały się cenionymi partnerami w walce z terroryzmem; mając na uwadze, że państwa członkowskie UE również korzystały z lotnisk lub przestrzeni powietrznej w regionie; mając jednocześnie na uwadze , że działania UE propagujące prawa człowieka w Azji Środkowej w ogóle, a szczególnie w niektórych krajach, były rozczarowująco skromne,

Aj. mając na uwadze, że Azja Środkowa stanowi szlak tranzytowy dla aż 30% afgańskiej

heroiny, przeznaczonej w większości na rynki rosyjskie, co prowadzi do związanej z przemytem narkotyków zorganizowanej przestępczości i korupcji, a także do uzależnień i towarzyszących im problemów zdrowotnych i społecznych, mających duży wpływ na stabilność w regionie,

Ak. mając na uwadze, że Mongolia posiada wiele wspólnych elementów z republikami Azji Środkowej, w tym elementy historyczne, kulturowe i gospodarcze, a także zagadnienia związane z polityką ochrony środowiska i polityką energetyczną, które muszą zostać uwzględnione w sposób spójny w ramach strategii UE dla Azji Środkowej,

1. z zadowoleniem przyjmuje rosnące zainteresowanie UE sytuacją w Azji Środkowej, czego najlepszym przykładem jest przyjęcie strategii dla Azji Środkowej; odnotowuje jednak wolne tempo wdrażania projektów na rzecz tych pięciu krajów;

2. wyraża przekonanie, że podczas gdy wartości wspierane przez UE pozostają niezmienione, interesy UE, a także dominujące warunki i możliwości w tych pięciu krajach są w znacznym stopniu różne;

3. wzywa do precyzyjnego zdefiniowania celów i priorytetów dla stosunków UE z każdym z pięciu państw, w oparciu o ogólną analizę sytuacji w regionie oraz ogólne unijne cele polityki zawarte w przyjętej strategii unijnej;

4. podkreśla znaczenie propagowania przez UE sprawiedliwego i trwałego rozwoju gospodarczego w regionie, a także poparcia inicjatyw lokalnych na rzecz rozwoju gospodarczego, reform ram regulacyjnych dotyczących działalności gospodarczej, jak również likwidacji ubóstwa w kontekście trwałego rozwoju; w związku z wyzwaniem, jakie stanowi terroryzm podkreśla, że zacieśnianie współpracy w obszarze bezpieczeństwa jest ważne, jednak każde podejście do walki z radykalizacją i ekstremizmem, które nie traktuje w równy sposób potrzeb w zakresie bezpieczeństwa oraz praw człowieka i dobrych rządów, przyniesie skutki przeciwne do zamierzonych; z zadowoleniem przyjmuje intensyfikację dialogu politycznego z krajami Azji Środkowej; wzywa Radę i Komisję do wspierania dobrych rządów, praw człowieka, demokracji oraz edukacji, w tym do rozważenia nawiązania kontaktu z różnymi rodzajami wspólnot religijnych; wzywa również Radę i Komisję do zagwarantowania, że podejście do kwestii praw człowieka będzie mieć takie samo znaczenie jak bardziej zdecydowane podejście UE do zagadnień energetyki, bezpieczeństwa i handlu;

5. wyraża przekonanie, że niektórym kwestiom można skutecznie zaradzić jedynie poprzez podejście regionalne prowadzące do rozwiązań regionalnych (np. walka z terroryzmem, wyeliminowanie handlu ludźmi, walka z narkotykami, zarządzanie zasobami wodnymi), które wymagają ściślejszej współpracy regionalnej; dlatego nalega, aby instytucje UE zapewniły w razie potrzeby pomoc techniczną, zwłaszcza poprzez rozpowszechnianie specjalistycznej wiedzy i działanie jako mediator w nawoływaniu do dialogu między krajami Azji Środkowej; zwraca jednak uwagę, że między krajami Azji Środkowej istnieją różnice w odniesieniu do poziomu rozwoju, a także duże różnice polityczne, gospodarcze i kulturowe; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja i Rada dążą do stosowania podejścia ukierunkowanego na dany kraj czy region przy planowaniu partnerstwa i współpracy w przyszłości;

6. apeluje, aby podstawą zróżnicowania polityki UE w zakresie podejścia do państw tego regionu była w szczególności sytuacja praw człowieka w każdym z tych państw, zakres wypełniania przez ich rządy zobowiązań podjętych w ramach OSCE, potrzeby w dziedzinie rozwoju oraz zobowiązania rządów do poprawy dobrobytu obywateli, a także obecne i przyszłe znaczenie tych państw jako partnerów UE w wymianie handlowej, współpracy w dziedzinie energii i innych obszarach oraz w dialogu na temat zagadnień międzynarodowych, jak również perspektywy skuteczności działań UE, w tym różnych form pomocy;

7. podkreśla znaczenie współpracy transgranicznej, szczególnie dla zrozumienia, że wspólne wysiłki na rzecz zwalczania handlu ludźmi i nielegalnego handlu narkotykami staną się przez to bardziej skuteczne; dlatego nalega, aby instytucje UE zapewniły w razie potrzeby pomoc techniczną, zwłaszcza poprzez rozpowszechnianie specjalistycznej wiedzy i działanie jako mediator w nawoływaniu do dialogu między krajami Azji Środkowej;

8. podkreśla konieczność zachowania spójności polityki UE w Azji Środkowej i przypomina w związku z tym, że strategia musi być spójna z europejskim konsensusem w sprawie rozwoju[1]; podkreśla także, że całość pomocy udzielanej w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju [2] musi odbywać się zgodnie z jego nadrzędnymi celami, jakimi są likwidacja ubóstwa i osiągnięcie milenijnych celów rozwoju;

9. zauważa, że w załączniku do strategii likwidacja ubóstwa została określona jako główny priorytet pomocy dwustronnej udzielanej przez Wspólnotę Europejską w okresie 2007-2013; wzywa Komisję do udzielania Parlamentowi okresowych, szczegółowych informacji na temat sposobu, w jaki pomoc dwustronna i regionalna łączy się z poszczególnymi milenijnymi celami rozwoju oraz na temat budżetu planowanego na ochronę zdrowia i szkolnictwo podstawowe;

---

[1] Wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w ramach Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwojowej Unii Europejskiej: „Konsensus europejski" – Konsensus europejski w sprawie rozwoju (Dz.U. C 46 z 24.2.2006, str. 1).

[2] Rozporządzenie (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju (Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 41).

10. podkreśla, że reformy sektorów społecznych, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo żywności, walka z korupcją, a także skoncentrowanie się na trwałym i sprawiedliwym rozwoju gospodarczym są kluczowymi elementami gwarantującymi długotrwałą stabilność, bezpieczeństwo i dobrą koniunkturę w krajach Azji Środkowej; w związku z tym jest zdania, że proces oceny potrzeb na poziomie krajowym i regionalnym stanowi dla UE zdecydowaną możliwość zyskania na widoczności i wiarygodności w ramach otwartego dialogu z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, parlamentów i władz lokalnych;

11. uważa, że członkostwo w Światowej Organizacji Handlu (WTO) stanowi ważne osiągnięcie na drodze do osiągnięcia stabilności gospodarczej w regionie, cel ten jednak może zostać osiągnięty jedynie z poszanowaniem standardów międzynarodowych w zakresie inwestycji zagranicznych oraz przy niezależnej władzy sądowniczej;

12. wzywa Komisję i Radę do podjęcia wszelkich działań zachęcających do coraz lepszego włączania Azji Środkowej do światowego systemu handlowego i gospodarczego, w szczególności poprzez przystąpienie do WTO czterech państw regionu, które nie są jeszcze jej członkami;

13. uważa, że dla rozwoju gospodarczego państw tego regionu konieczne jest przeprowadzenie szerokich reform systemu bankowego i ubezpieczeń, utworzenie skutecznego systemu mikrokredytów, lepsze przepisy bankowe i nadzór nad działalnością bankową, prywatyzacja banków państwowych oraz utworzenie krajowych rynków finansowych, konkurencyjnych i otwartych na banki zagraniczne;

14. z zadowoleniem przyjmuje ostatnią decyzję, w której Rada udzieliła zgody Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) na objęcie kredytami państw Azji Środkowej, we współpracy z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działającym w tym regionie;

15. wzywa Komisję do spójnej mobilizacji wszystkich instrumentów pozostających do jej dyspozycji, począwszy od dialogu politycznego i polityki wspólnotowej (zwłaszcza w zakresie handlu, rozwoju, konkurencji, badań i ochrony środowiska) aż do dotacji i pożyczek, w tym pożyczek przyznanych przez EBI, EBOR i inne międzynarodowe instytucje finansowe, z myślą o przyspieszeniu realizacji tych projektów;

16. zachęca państwa tego regionu do zapewnienia lepszej ochrony bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

17. zwraca się do Komisji i Rady o podjęcie wszelkich możliwych działań mających na celu sprzyjanie lepszemu wykorzystaniu Ogólnego Systemu Preferencji przez państwa Azji Środkowej, jak również promowanie rozwoju handlu pomiędzy regionami;

18. zwraca się do Komisji i Rady o udzielenie państwom tego regionu pomocy technicznej wyspecjalizowanej w dziedzinie ekonomicznej administracyjnej umożliwiającej wzmocnienie lokalnych struktur publicznych, utworzenie bardziej skutecznej i zróżnicowanej struktury gospodarczej, jak również pozwalającej na lepszą penetrację

rynków zagranicznych, a w szczególności rynku UE przez produkty lokalne;

19. uważa, że założenia przedmiotowej strategii nie są wystarczająco ambitne w odniesieniu do dwustronnej współpracy w zakresie praw człowieka, państwa prawa, dobrego zarządzania i demokratyzacji;

20. uważa, że podczas oceny sytuacji praw człowieka UE powinna zwrócić szczególną uwagę na istnienie – lub brak – wiarygodnego zobowiązania ze strony danego rządu do poprawy tej sytuacji, koncentrując się na istotnym postępie, warunkach dla działań obrońców praw człowieka oraz poziomie współpracy ze specjalnymi sprawozdawcami i w ramach mechanizmów ONZ, a także z innymi liczącymi się podmiotami międzynarodowymi;

21. wzywa w tym kontekście Radę i Komisję, aby utrzymywały konsekwentne i jednolite stanowisko w kwestiach praw człowieka oraz aby – w celu włączenia zagadnień demokracji, dobrych rządów, praworządności i praw człowieka do strategii dla Azji Środkowej jako jej integralną część – określiły wyraźne punkty odniesienia, wskaźniki i cele w tych obszarach w porozumieniu ze środkowoazjatyckimi krajami partnerskimi, podobnie jak uczyniono to w innych dziedzinach; wzywa Radę i Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na uwolnienie więźniów politycznych oraz niezależność mediów;

22. potępia prześladowania obrońców praw człowieka w Uzbekistanie i Turkmenistanie; wzywa Radę i Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, aby chronić działalność tych osób i ich nietykalność fizyczną, a także wzywa właściwe rządy do natychmiastowego zwolnienia wszystkich obrońców praw człowieka uwięzionych lub przetrzymywanych w szpitalach psychiatrycznych i/lub z powodów politycznych;

23. podkreśla, że kontakty UE ze strukturami bezpieczeństwa oraz wsparcie dla współpracy w zakresie bezpieczeństwa, w której uczestniczą państwa prowadzące bardzo represyjną politykę, należy ograniczyć, a wszelkie tego rodzaju kontakty powinny zawsze mieć miejsce z zachowaniem zasady przejrzystości;

24. wzywa Komisję i państwa członkowskie do udzielenia specjalnej pomocy na rzecz reform i usprawnienia systemu sądownictwa w regionie w celu umożliwienia mu pracy z większą niezależnością i skutecznością, w tym w walce z korupcją;

25. wzywa Radę i Komisję do ścisłej współpracy z krajami Azji Środkowej przy wdrażaniu reform systemu edukacji, jak również do oddzielenia praw cywilnych i społecznych obywatela od posiadania własności poprzez reformę obowiązku meldunkowego (zgodnie z którym w paszporcie nowego obywatela dokonuje się adnotacji o miejscu zamieszkania);

26. wyraża pogląd, że rozwój i wsparcie prawdziwego społeczeństwa obywatelskiego stanowią konieczny warunek postępu w każdej dziedzinie; wyraża ubolewanie z powodu trudnej sytuacji organizacji pozarządowych w niektórych państwach Azji Środkowej, gdzie rządy stale blokują ich działalność; podkreśla, że UE musi nadal wspierać społeczeństwo obywatelskie, zarówno poprzez pomoc finansową, jak i poprzez zapewnienie widoczności (za pomocą forów i konsultacji), co pomogłoby zbudować

demokrację uczestniczącą; jest zdania, że UE powinna uznawać społeczeństwo obywatelskie za partnera w działaniach na rzecz trwałych społeczeństw, stabilności społecznej oraz propagowania wartości i standardów UE;

27. zauważa, że polityka UE wobec Azji Środkowej musi opierać się na pogłębionej debacie i wymianie poglądów ze wszystkimi podmiotami; wzywa zatem UE do zaangażowania się w szeroki dialog polityczny, włączający parlamenty, społeczeństwo obywatelskie i władze lokalne do procesu realizacji i monitorowania strategii i programów;

28. zwraca uwagę na powszechne wykorzystywanie kobiet w wielu regionach całej Azji Środkowej (na przykład wymuszanie małżeństwa, handel w celu seksualnego wykorzystania, gwałty) i wzywa rządy krajów Azji Środkowej do wdrożenia istniejących przepisów w celu ochrony praw kobiet, a Komisję do włączenia odpowiednich działań do programów pomocy;

29. wzywa rządy państw Azji Środkowej do zaostrzenia istniejących przepisów dotyczących praw kobiet oraz do lepszego wdrożenia tych przepisów, a także wzywa Komisję do dalszego wspierania projektów z zakresu praw człowieka i demokracji w odniesieniu do szczególnej roli kobiet; wzywa UE do poparcia pełnego wprowadzenia w życie Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i wykorzystania jej jako punktu odniesienia dla pogłębionej współpracy; podkreśla, że trudna sytuacja kobiet ulega w wielu częściach Azji Środkowej dalszemu pogorszeniu wskutek nierównego dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej i zatrudnienia oraz podkreśla, że trzeci milenijny cel rozwoju dotyczący propagowania równości kobiet i mężczyzn oraz wzmacniania pozycji kobiet powinien stać się priorytetem w działaniach UE powiązanych z tymi zagadnieniami;

30. z zadowoleniem przyjmuje poparcie dla wdrażania norm i konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczących godnej pracy oraz podkreśla, że normy te muszą odgrywać integralną rolę we współpracy gospodarczej, inwestycjach i stosunkach handlowych; zauważa, że praca dzieci, zwłaszcza w Tadżykistanie i Uzbekistanie, nadal stanowi źródło poważnej troski oraz wskazuje na konieczność wspierania procesu wdrażania Konwencji ONZ o prawach dziecka;

31. podkreśla ogromną skalę wykorzystywania pracy dzieci w kilku państwach Azji Środkowej, zwłaszcza przy zbiorach bawełny, uprawie tytoniu, górnictwie i rękodzielnictwie, a także wzywa odpowiednie rządy do bardziej skutecznego wdrożenia istniejących środków w celu zwalczania tego zjawiska, do opracowania spójnej polityki krajowej w sprawie pracy dzieci oraz do pełnego poparcia projektów na rzecz wyeliminowania pracy dzieci inicjowanych przez organizacje międzynarodowe i organizacje pozarządowe, a także do uczestnictwa w tych projektach; wzywa Komisję do stworzenia w tym zakresie specjalnego programu w ramach DCI;

32. wzywa Komisję do zainicjowania aktywnej współpracy w sprawie migracji, prowadzącej do rzeczywistego i zaangażowanego dialogu dotyczącego pierwotnych jej przyczyn, poprzez konkretne programy lokalnego rozwoju gospodarczego, dotykające na przykład kwestii braku perspektyw gospodarczych na obszarach wiejskich, aby zminimalizować wynikający z niego wzrost ubóstwa na obszarach miejskich;

33. wzywa Radę i Komisję do pełnego wykorzystania swojego doświadczenia i najlepszych praktycznych wzorców w propagowaniu ochrony praw człowieka migrantów, szczególnie osób poszukujących azylu oraz uchodźców; potępia przymusową ekstradycję osób poszukujących azylu, a zwłaszcza uchodźców uzbeckich, przez rządy krajów Azji Środkowej oraz wzywa Radę i Komisję do współpracy z Wysokim Komisarzem ONZ do spraw Uchodźców w obronie uchodźców politycznych i poparciu dla nich;

34. zwraca uwagę na fakt, że duża liczba Ujgurów została ekstradowana z Azji Środkowej do Chin na żądanie tego kraju, co stanowi odzwierciedlenie rosnącej presji, jaką Chiny wywierają na rządy w tym regionie, oraz zauważa, że uchodźcy stoją w obliczu poważnego zagrożenia w postaci naruszeń praw człowieka;

35. biorąc pod uwagę duży wzrost liczby chorób zakaźnych w regionie, jak na przykład HIV, uważa, że zdrowie oraz reforma sektora publicznej opieki zdrowotnej powinny stanowić główny priorytet dla wspólnoty darczyńców, w tym Komisji;

36. zdecydowanie apeluje do UE o udzielenie wsparcia w zakresie edukacji i kształcenia, zapewniając studentom z Azji Środkowej większe możliwości nauki w UE, a także możliwości wymiany ze studentami z uczelni wyższych w UE;

37. podkreśla sytuację geopolityczną Azji Środkowej i rosnące zainteresowanie tym regionem takich potęg gospodarczych i politycznych jak Rosja, Stany Zjednoczone, Chiny i Turcja; dlatego uważa, że ścisła współpraca z tymi krajami w odniesieniu do Azji Środkowej jest bardzo istotna w obszarach, w których interesy są zbieżne i nie stoją w sprzeczności z obawami dotyczącymi praw człowieka; wzywa Radę i Komisję, aby zaproponowały sposób poprawy koordynacji poszczególnych działań i polityk państw członkowskich UE w tym regionie, jak również między UE i innymi zainteresowanymi państwami; podkreśla w tym kontekście kluczową rolę Turcji – kraju kandydującego do UE – w Azji Środkowej oraz wzywa Radę i Komisję do wykorzystania historycznych, gospodarczych i kulturowych stosunków Turcji z niektórymi krajami w regionie w możliwie największym zakresie, w pełni angażując ten kraj kandydujący w rozwój i wdrażanie przedmiotowej strategii;

38. podkreśla znaczenie dalszego rozwoju współpracy międzyregionalnej, szczególnie z krajami regionu Morza Czarnego;

39. wyraża ubolewanie nad faktem, że w strategii Rady dla Azji Środkowej Mongolia nie należy do krajów wspólnie określanych jako Azja Środkowa (którymi są: Kazachstan, Republika Kirgiska, Tadżykistan, Turkmenistan i Uzbekistan), zwłaszcza w świetle ogromnych postępów, jakie poczyniła Mongolia w tworzeniu państwa opartego na demokracji, prawach człowieka i praworządności w regionie; wzywa Radę i Komisję do znalezienia rozwiązania tej kwestii na szczeblu UE i przygotowania oświadczenia na temat rozwoju Mongolii;

40. wzywa Radę i Komisję do zagwarantowania, że wszystkie warstwy społeczne w każdym kraju zostaną włączone do dialogu politycznego i partnerstwa z UE, a także do

zaangażowania w swoją politykę większej liczby podmiotów, szczególnie parlamenty oraz społeczeństwo obywatelskie;

41. z zadowoleniem przyjmuje powołanie Pierre'a Morela na stanowisko specjalnego przedstawiciela UE ds. Azji Środkowej i wzywa Radę do wzmocnienia jego mandatu i lepszego zdefiniowania jego roli, m.in. poprzez przyczynienie się do poprawy koordynacji strategii politycznych państw członkowskich w regionie;

42. wzywa Komisję, aby bez dalszych opóźnień przystąpiła do ustanowienia pełnych przedstawicielstw we wszystkich krajach Azji Środkowej, w których istnieją ku temu warunki, ponieważ obecność na tym terenie jest niezbędnym warunkiem skutecznych działań UE; zapoznał się z planami ustanowienia pełnego przedstawicielstwa w Biszkeku oraz Duszanbe w 2008 r., co znacząco zwiększy widoczność UE w Republice Kirgiskiej oraz Tadżykistanie i powinno doprowadzić do wzmocnienia współpracy;

43. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady w sprawie przeglądu postępów we wdrażaniu strategii, który ma zostać przeprowadzony w czerwcu 2008 r., a następnie przynajmniej raz na dwa lata; wyraża pogląd, że taki przegląd będzie okazją do ściślejszego powiązania strategii dla Azji Środkowej z europejską polityką sąsiedztwa (ENP);

Kazachstan

44. zwraca uwagę, że Kazachstan jest kluczowym sojusznikiem i partnerem strategicznym w walce z międzynarodowym terroryzmem, nielegalnym handlem narkotykami i fundamentalizmem religijnym**;** uznaje tradycję Kazachstanu w zapewnianiu harmonii rasowej i religijnej w kraju, który stanowi ojczyznę dla 100 różnych grup etnicznych i 45 różnych religii; wzywa Radę i Komisję do ustanowienia priorytetów wsparcia dla rządu Kazachstanu oraz społeczeństwa obywatelskiego w tym kraju w celu wzmocnienia praworządności, a także dalszego propagowania demokratycznych wyborów w przyszłości;

45. podkreśla znaczenie Kazachstanu dla unijnego handlu energią jako głównego partnera handlowego UE w Azji Środkowej; przypomina podpisanie protokołu ustaleń koncentrującego się na promowaniu współpracy z UE z myślą o rozwoju współpracy w zakresie bezpiecznej energii i współpracy przemysłowej; odnotowuje – przypominając, iż Kazachstan posiada trzecie na świecie pod względem wielkości złoża uranu – że ten protokół ustaleń uzupełniają umowa w sprawie współpracy w zakresie energetyki oraz deklaracja Euratomu i rządu Republiki Kazachstanu o pokojowym wykorzystaniu energii jądrowej;

46. z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie Kazachstanu zacieśnieniem współpracy z Unią Europejską oraz uznaje znaczenie wzmocnionych stosunków politycznych i gospodarczych między UE a Kazachstanem dla obu stron; uważa, że UE powinna kontynuować swoje pozytywne podejście do stosunków z Kazachstanem, podkreśla jednak, że nie można oddzielić rozwoju stosunków między UE i Kazachstanem od wysiłków Kazachstanu na rzecz wypełniania zobowiązań międzynarodowych i zobowiązań w ramach OBWE w zakresie praw człowieka, podstawowych wolności i demokracji;

47. podkreśla, że podczas niedawnych wyborów parlamentarnych, które odbyły się w dniu 18 sierpnia 2007 r., pomimo wprowadzenia ulepszeń nie zdołano sprostać standardom OBWE i innym standardom międzynarodowym; wyraża zaniepokojenie, że wszystkie miejsca w parlamencie zajęła proprezydencka partia rządząca, co doprowadzi do monopolizacji władzy ze strony prezydenta Nazarbajewa i jego zwolenników; wzywa rząd kazachski do zniesienia wszelkich niewspółmiernych ograniczeń dotyczących rejestracji nowych partii politycznych, na przykład wymogu nierealistycznej liczby członków (50 000) niezbędnych do utworzenia partii politycznej; zwraca uwagę, że jeżeli Kazachstan nie dokona postępów w zakresie przestrzegania standardów demokratycznych, nie można go postrzegać jako kraju gotowego do objęcia przewodnictwa OBWE i zdecydowanie wzywa Kazachstan do osiągnięcia koniecznych postępów, by jego starania zakończyły się powodzeniem; wzywa Kazachstan do wypełniania przepisów OBWE oraz innych zobowiązań międzynarodowych, w tym w obszarze pluralizmu politycznego, prawa wyborczego, przejrzystości, wolności mediów i wolności słowa, aby być gotowym do przejęcia tego przewodnictwa i być w stanie to uczynić;

48. wzywa rząd do bardziej zdecydowanych działań na rzecz demokratycznego systemu instytucjonalnego, przypominając nieustający postęp dokonywany od momentu ogłoszenia przez Kazachstan niepodległości w 1991 r.;

49. podkreśla brak rzeczywistej wolności prasy i wyraża zaniepokojenie faktem kontrolowania przez prezydenta wszystkich głównych mediów oraz regularnym prześladowaniem dziennikarzy opozycyjnych; ponadto wyraża zaniepokojenie nowym projektem ustawy dotyczącej mediów, która nakłada na dziennikarzy odpowiedzialność za rozpowszechnianie dyskredytujących informacji i zaostrza kary za zniesławienie i naruszenie godności oraz w oparciu o którą można wnieść powództwo przeciwko każdemu dziennikarzowi o publikację informacji dotyczących życia prywatnego osoby publicznej; zwraca uwagę, że istniejące przepisy zapewniają wystarczającą ochronę przed postępującymi nieetycznie dziennikarzami;

50. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez Kazachstan protokołu fakultatywnego do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur i wzywa do jego szybkiej ratyfikacji i wdrożenia;

Republika Kirgiska

51. uważa, że należy dołożyć wszelkich starań, by umocnić i wesprzeć niestabilne instytucje demokratyczne w Republice Kirgiskiej; wyraża przekonanie, że kraj ten ma możliwość, by służyć za przykład dla wszystkich pozostałych państw Azji Środkowej w dziedzinie demokracji, praw człowieka i państwa prawa; wzywa Radę i Komisję do zwiększenia pomocy dla tego kraju, aby w ten sposób móc zagwarantować, że podejmie on i skutecznie wdroży obiecane reformy;

52. zdecydowanie popiera postępy poczynione przez Kirgistan w zakresie wolności prasy i mediów, a także wysiłki polityków i społeczeństwa obywatelskiego zmierzające do przeprowadzenia reformy konstytucji; wzywa rząd kirgiski do zapewnienia tamtejszym

dziennikarzom bezpieczeństwa, do zakończenia obiecanych reform w zakresie mediów i walki z korupcją oraz do poczynienia większych postępów w decentralizacji politycznej i budżetowej;

53. wyraża zaniepokojenie, że nowy projekt konstytucji, stanowiący przedmiot referendum w dniu 21 października 2007 r., mógłby poważnie zmienić równowagę sił; wyraża zaniepokojenie faktem, że władze kirgiskie nie zaangażowały się w szeroką debatę publiczną w tej delikatnej kwestii, obejmującą wszystkie części składowe społeczeństwa kirgiskiego; wzywa władze kirgiskie do zapewnienia odpowiednich mechanizmów kontrolnych gwarantujących zachowanie równowagi politycznej;

54. zwraca uwagę, że Kurmanbek Bakijew, prezydent Republiki Kirgiskiej, rozwiązał parlament krajowy i zapowiedział rozpisanie nowych wyborów w 2007 r.; wzywa UE do reakcji na te działania poprzez zwrócenie się do Republiki Kirgiskiej o przestrzeganie niezbędnych zasad demokratycznych przy przeprowadzaniu tych wyborów;

Tadżykistan

55. przyjąwszy z zadowoleniem pozytywny rozwój w Tadżykistanie wielostronnego systemu opartego na współudziale w rządzeniu, który miał miejsce po wojnie domowej zakończonej w 1997 r., zwraca uwagę na fakt, że Tadżykistan znajduje się od tamtej pory w stanie niepewnej stabilności, a prezydent, choć najwidoczniej cieszy się prawdziwym poparciem społecznym, systematycznie stosuje represje wobec całej opozycji i zarządza surowe kontrole mediów drukowanych oraz nadawców; wyraża ubolewanie, że w kraju brak prawdziwego społeczeństwa obywatelskiego, co spowolni przyszły rozwój demokratyczny, i podkreśla potrzebę dalszych istotnych reform i poszanowania praw człowieka; w związku z tym wzywa do przyjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu poszanowania międzynarodowej konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur, szczególnie poprzez oddanie w ręce sprawiedliwości urzędników odpowiedzialnych za poniżanie lub niewłaściwe traktowanie;

56. wyraża zaniepokojenie nowym projektem ustawy dotyczącej religii, która – jeżeli zostanie przyjęta – zawierać będzie przepisy wprowadzające ograniczenia dotyczące statusu prawnego wspólnot religijnych, szczególnie w odniesieniu do uzyskiwania statusu prawnego przez wspólnoty niemuzułmańskie; zauważa, że szereg przepisów tej ustawy narusza konstytucję Tadżykistanu oraz normy międzynarodowe sygnowane przez Tadżykistan; wyraża również zaniepokojenie, że rektorów meczetów poddawać się będzie testom religijnym w Tadżykistanie i wzywa rząd tadżycki do poszanowania poglądów i istnienia mniejszości religijnych;

57. uważa, że Tadżykistan, w którym brak zasobów naturalnych, takich jak ropa i gaz, jest jednym z 20 najbiedniejszych krajów na świecie, oraz że istnieją poważne obawy dotyczące poziomu wykorzystania w tym kraju, a także w Uzbekistanie, pracy kobiet i dzieci w dążeniu do stworzenia w praktyce monokultury bawełny;

58. wzywa te państwa członkowskie, które tego jeszcze nie uczyniły, do ratyfikowania umowy o partnerstwie i współpracy z Tadżykistanem możliwie jak najszybciej, ponieważ niepotrzebne opóźnienia mogą być odebrane przez Tadżykistan jako demotywujące

i niepokojące sygnały; zamierza sam w najbliższej przyszłości zatwierdzić przedmiotową umowę o partnerstwie i współpracy;

59. zwraca uwagę, że w na obszarze Tadżykistanu występują niewybuchy bomb kasetowych, nalega by zwiększyć środki finansowe przeznaczone na ich rozbrajanie oraz podkreśla potrzebę stworzenia międzynarodowego traktatu zakazującego stosowania bomb kasetowych;

60. z uwagi na znaczenie Tadżykistanu jako kraju, przez terytorium którego odbywa się tranzyt narkotyków z sąsiedniego Afganistanu, wzywa UE do dalszego wzmocnienia w Tadżykistanie wsparcia w tej dziedzinie;

Turkmenistan

61. uznaje zamiary nowego prezydenta, Gurbanguly'ego Berdimuhamedowa, dotyczące przeprowadzenia znaczących reform w systemie edukacji, za pozytywny, choć wciąż ograniczony sygnał zmian zachodzących w Turkmenistanie; wyraża przekonanie, że UE postępuje słusznie, odpowiadając na otwartość Turkmenistanu na współpracę w tej dziedzinie;

62. z zadowoleniem przyjmuje decyzję prezydenta Berdimuhamedowa dotyczącą udzielenia amnestii jedenastu więźniom politycznym skazanym na długoletnie więzienie za sprzeciwianie się polityce zmarłego prezydenta Saparmurata Nijazowa; zachęca do podjęcia dalszych kroków w kierunku uwolnienia wszystkich więźniów politycznych w kraju;

63. podkreśla jednak, że aby UE mogła uczynić dalszy krok na drodze do zawarcia umowy przejściowej, Turkmenistan musi poczynić postępy w głównych obszarach, między innymi poprzez zezwolenie Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża na swobodny i nieograniczony dostęp, bezwarunkowe zwolnienie wszystkich więźniów politycznych i więźniów sumienia, zniesienie wszelkich rządowych utrudnień w podróżowaniu oraz zezwolenie wszystkim organizacjom pozarządowym i podmiotom działającym na rzecz praw człowieka na swobodne działania w kraju;

64. zwraca uwagę na pilną potrzebę poprawy w związku z dramatyczną sytuacją praw człowieka i nalega, by dalszy rozwój stosunków UE-Turkmenistan, w tym możliwe zawarcie umowy przejściowej w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem, a także późniejszej pełnoprawnej umowy o partnerstwie i współpracy, był ściśle związany z wyraźnymi dowodami świadczącymi o realizacji procesu znaczącej poprawy w tej dziedzinie, a także z rzeczywistymi sygnałami, że będzie on kontynuowany;

65. wyraża głębokie zaniepokojenie niedawnym wybuchem w Turkmenistanie epidemii choroby podobnej do grypy, która prawdopodobnie ma związek z uprawą i zbiorem bawełny; wzywa Komisję, aby w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju zaoferowała pomoc turkmeńskiemu Ministerstwu Zdrowia w celu zbadania charakteru choroby i jej przyczyn, a także znalezienia najbardziej skutecznych lekarstw; wzywa Komisję do udzielenia pomocy krajom Azji Środkowej w ograniczeniu wykorzystywania pestycydów w uprawie bawełny oraz we wprowadzeniu technik

przyjaznych dla środowiska;

Uzbekistan

66. potwierdza swoje poparcie dla sankcji nałożonych na Uzbekistan przez UE po masakrze w Andiżanie; wyraża ubolewanie z powodu bardzo ograniczonego postępu w odniesieniu do ustalonych kryteriów oceny ogólnego rozwoju sytuacji praw człowieka; zwraca uwagę na decyzję Rady z dnia 15 października 2007 r. dotyczącą przedłużenia okresu embarga na sprzedaż i transfer broni o kolejne 12 miesięcy oraz warunkowego zawieszenia ograniczeń wizowych na wstępny okres 6 miesięcy; pilnie wzywa władze uzbeckie do skorzystania z tej możliwości w celu podjęcia konkretnych kroków w celu poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka, przestrzegania swoich zobowiązań międzynarodowych w tym obszarze oraz spełnienia warunków określonych przez UE;

67. popiera rozpoczęcie pomiędzy UE a Uzbekistanem dialogu na temat praw człowieka; zwraca uwagę na związane z tym ogromne trudności i podkreśla, że nie należy mieć wygórowanych oczekiwań; sprzeciwia się wszelkim próbom wykorzystania samego istnienia dialogu jako pretekstu do zniesienia sankcji i przedstawiania kwestii dotyczących praw człowieka jako tych, które są już rozpatrywane w prawidłowy sposób; ponownie stwierdza, że liczą się tylko rezultaty i podkreśla, że zobowiązanie Uzbekistanu do zapewnienia sprawiedliwego rozliczenia za masakrę w Andiżanie jest niezbędnym elementem dalszej współpracy z UE;

68. wzywa Komisję do określenia konkretnych zobowiązań i do ustanowienia skuteczniejszych mechanizmów kontrolnych jako uzupełnienie klauzuli dotyczącej praw człowieka i sankcji UE, aby osiągnąć rzeczywistą poprawę sytuacji w zakresie praw człowieka w Uzbekistanie;

69. zwraca uwagę, że pozytywnym krokiem w kierunku reformy systemu karnego w Uzbekistanie jest zatwierdzenie przez uzbecki parlament ustaw w sprawie zniesienia kary śmierci do dnia 1 stycznia 2008 r. oraz upoważnienia sądów do wydawania nakazów aresztowania; wzywa rząd uzbecki do podpisania oficjalnego moratorium na wykonywanie kary śmierci przed wejściem w życie całkowitego zakazu jej stosowania; wzywa do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu systemu karnego, który skutecznie wspierałby wdrożenie tych reform;

70. wzywa rząd uzbecki do stosowania się do standardów międzynarodowych dotyczących wolności religii lub przekonań; wyraża zaniepokojenie odmową rejestracji pokojowych grup religijnych, które nie zakłócają porządku publicznego i nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego; wzywa Uzbekistan do uznania wolności praktyk religijnych i zgromadzeń wspólnot niezarejestrowanych, a także do zaprzestania uznawania ich działań za niezgodne z prawem;

Problem niestabilności państw

71. wzywa UE do dotrzymania swojego zobowiązania dotyczącego lepszej reakcji na trudne partnerstwa i niestabilne kraje oraz wspierania zapobiegania niestabilności państwowej poprzez reformy rządów, praworządność, środki służące walce z korupcją i tworzenie

rzeczywistych instytucji państwowych, aby pomóc tym państwom wypełniać szereg podstawowych funkcji i zaspokajać potrzeby obywateli, do których należą edukacja, opieka zdrowotna i wszystkie podstawowe usługi;

72. zwraca uwagę, że UE zobowiązała się do wspierania środków zapobiegających katastrofom oraz środków służących odpowiedniemu przygotowaniu na wypadek klęsk żywiołowych, zmian klimatycznych, degradacji środowiska naturalnego i zewnętrznych wstrząsów gospodarczych w krajach podatnych na tego rodzaju zagrożenia; dlatego – biorąc pod uwagę obecną sytuację w krajach Azji Środkowej – podkreśla, że zobowiązania te muszą być w pełni uwzględniane w strategii UE;

Środowisko

73. zauważa, że rozległe obszary tego regionu są bogate w zasoby naturalne, które jednak przez dziesiątki lat były eksploatowane przez przemysł i przetwarzane, co doprowadziło do poważnego zanieczyszczenia środowiska naturalnego, zdegradowania gruntów i dramatycznego zmniejszenia wielkości rzek i jezior, takich jak Jezioro Aralskie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kazachstan, od momentu proklamowania niepodległości w 1990 r., zabronił przeprowadzania prób nuklearnych na swoim terytorium, lecz zwraca uwagę na potrzebę wspólnych działań w celu rozwiązania problemu źle utrzymywanych składowisk odpadów radioaktywnych w tym regionie;

74. zwraca uwagę, że w dużej części regionu wykorzystuje się wielką liczbę źródeł wody dla celów nawadniania w rolnictwie, jednak w sposób bardzo prosty, co stwarza ogromne problemy dla rzek, jezior (takich jak Jezioro Aralskie) oraz dalszego rozwoju, nie tylko w sektorze rolnictwa; dlatego zaleca wprowadzanie nowych technologii i metod służących lepszej gospodarce wodnej w sektorze rolnictwa, na przykład poprzez lepsze tamowanie kanałów irygacyjnych;

75. z zadowoleniem przyjmuje imponujące starania podejmowane przez Republikę Kirgiską w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zwłaszcza jej zaangażowanie w liczne projekty w ramach współpracy dwustronnej, z których kraj ten czerpie istotne korzyści;

76. popiera wniosek dotyczący stworzenia w Biszkeku tzw. „Akademii wody i energii” dla wszystkich krajów Azji Środkowej w celu doprowadzenia do właściwego i zrównoważonego wykorzystania wody oraz wytwarzania energii wodnej, poprawy technologii przesyłu, ochrony różnorodności biologicznej oraz poprawy technik stosowanych w rolnictwie i technik nawadniania;

77. zauważa, że jedynym surowcem, jakim Tadżykistan dysponuje w obfitej ilości, jest woda, oraz że z uwagi na fakt, iż projekty w zakresie przyjaznej dla środowiska energii wodnej wymagają pokaźnych inwestycji kapitałowych, zwiększone inwestycje zagraniczne pomogłyby Tadżykistanowi zróżnicować swoją gospodarkę i odejść od monokultury bawełny oraz związanych z nią kosztów w dziedzinie środowiska naturalnego, zdrowia i pracy dzieci, dzięki czemu kraj ten odniesie większe korzyści zarówno w zakresie gospodarki i dobrobytu, jak i środowiska naturalnego; wzywa rząd Tadżykistanu do prac na rzecz wzmocnienia ram legislacyjnych i fiskalnych oraz administracji publicznej, a także do rozwiązania problemu braku podstawowej infrastruktury i powszechnej

korupcji, aby zachęcić do inwestycji w tym kraju;

78. zachęca do otwartego i skutecznego dialogu ze wszystkimi krajami Azji Środkowej na temat środowiska naturalnego i efektywnego wykorzystywania zasobów, a także wzywa do jego praktycznej realizacji;

Energia

79. uważa, że w kwestii polityki energetycznej UE musi mówić jednym głosem, skoro w regionie prowadzone są projekty o poważnym znaczeniu dla Europy z uwagi na dostawy energii;

80. uważa, że współpraca w zakresie zewnętrznej polityki energetycznej UE ma kluczowe znaczenie w kontekście strategii UE dla Azji Środkowej; wspiera zatem działania Unii Europejskiej na rzecz zwiększenia przywozu gazu i ropy z Kazachstanu i Turkmenistanu oraz zróżnicowania dróg tranzytu; wzywa do aktywnej współpracy UE w dziedzinie energii w regionie, szczególnie z Republiką Kirgiską, Tadżykistanem i, w miarę możliwości, z Uzbekistanem, w celu rozwiązania problemów energetycznych o szczególnym znaczeniu wobec ich ogromnych potrzeb w zakresie rozwoju społecznego i gospodarczego, trudnych stosunków międzypaństwowych oraz zagrożenia bezpieczeństwa dostaw;

81. uważa, że dalsze zacieśnienie współpracy między Azją Środkową a regionem Morza Czarnego w zakresie energetyki i transportu jest niezbędne do osiągnięcia wyżej wymienionych celów UE; jest zdania że powinno to obejmować inwestycje w rozwój alternatywnych źródeł energii, wydajność energetyczną i oszczędność energii oraz nowe elementy infrastruktury w sektorze energetycznym przy równoczesnym unowocześnianiu dotychczasowych urządzeń; uznaje istotną rolę Kazachstanu jako silnego podmiotu gospodarczego w Azji Środkowej, której najważniejszym partnerem handlowym jest UE i w której Kazachstan kieruje się strategią zaawansowanej modernizacji społecznej, gospodarczej i politycznej;

82. uważa, że UE powinna zachęcać do odpowiedzialnego i zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych regionu poprzez m.in. propagowanie przejrzystości dochodów, popierając w odpowiednich przypadkach udział państwa i organizacji pozarządowych w Inicjatywie na rzecz Przejrzystości w Przemyśle Wydobywczym;

83. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na projekty podłączenia pól roponośnych i gazonośnych oraz systemu dystrybucji Azji Środkowej do rurociągów prowadzących do Unii Europejskiej, w tym na przyszłe projekty, takie jak Nabucco;

°
° °

84. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. Azji Środkowej, rządom i parlamentom państw członkowskich, OBWE oraz prezydentom, rządom i parlamentom Kazachstanu,

Republiki Kirgiskiej, Tadżykistanu, Turkmenistanu i Uzbekistanu.

6.11.2007

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej
(2007/2102(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Josep Borrell Fontelles

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. wyraża zaniepokojenie, że główny tekst strategii UE dla Azji Środkowej (zwanej dalej „strategią") nie wymienia jako najważniejszych priorytetów likwidacji ubóstwa i integracji społecznej, chociaż ubóstwo stanowi nadal podstawowy problem w większości krajów Azji Środkowej; wzywa w związku z tym Radę i Komisję, aby zadbały o odpowiednie włączenie celów zmniejszania ubóstwa i rozwoju społecznego do dialogu i programów współpracy;

2. jest ponadto zaniepokojony tym, że zdrowie publiczne nie zostało wymienione w strategii jako sprawa priorytetowa, biorąc pod uwagę obecną kryzysową sytuację w sektorze ochrony zdrowia i rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych, takich jak HIV/AIDS i gruźlica, które zagrażają rozwojowi ogólnemu w regionie; podkreśla konieczność udzielenia przez UE odpowiedniego poparcia sprawie poszanowania praw seksualnych i reprodukcyjnych;

3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że szkolnictwo podstawowe zostało wymienione jako obszar współpracy w ramach europejskiej inicjatywy edukacyjnej, i oczekuje, że stanie się ono rzeczywistym priorytetem, ponieważ wiele dzieci ma ograniczony dostęp do nauki, albo nie ma go wcale, a region Azji Środkowej ma niewielkie szanse na osiągnięcie milenijnego celu rozwoju w zakresie powszechności szkolnictwa podstawowego;

4. uważa, że strategia powinna zawierać dwutorowe podejście do spraw płci w regionie - poprzez działania zwiększające znaczenie kwestii płci, jak również szczególne działania wzmacniające pozycję kobiet; popiera pełne wdrożenie Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;

5. podkreśla konieczność zachowania spójności polityki UE w Azji Środkowej i przypomina w związku z tym, że strategia musi być spójna z europejskim konsensusem w sprawie rozwoju[1]; podkreśla także, że całość pomocy udzielanej w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju[2] musi odbywać się zgodnie z jego nadrzędnymi celami, jakimi są likwidacja ubóstwa i osiągnięcie milenijnych celów rozwoju;

6. zauważa, że w załączniku do strategii likwidacja ubóstwa została określona jako główny priorytet pomocy dwustronnej udzielanej przez Wspólnotę Europejską w okresie 2007-2013; wzywa Komisję do udzielania Parlamentowi okresowych, szczegółowych informacji na temat sposobu, w jaki pomoc dwustronna i regionalna łączy się z poszczególnymi milenijnymi celami rozwoju oraz na temat budżetu planowanego na ochronę zdrowia i szkolnictwo podstawowe;

7. podkreśla, że przedsięwzięcia energetyczne finansowane w ramach instrumentu współpracy na rzecz rozwoju muszą mieć bezpośredni wpływ na zmniejszanie ubóstwa oraz wzywa Komisję do udzielania Parlamentowi terminowych i regularnych informacji o skutkach tych przedsięwzięć dla osób pozostających w najbardziej niekorzystnej sytuacji w Azji Środkowej;

8. podkreśla również, że działania w zakresie migracji i zarządzania granicami podejmowane w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju muszą uwzględniać potrzeby grup najbardziej zagrożonych i obejmować środki służące ochronie migrantów;

9. jest przekonany, że strategia musi uwzględniać podstawowe przyczyny migracji, takie jak brak perspektyw ekonomicznych, poprzez wspieranie konkretnych, lokalnych programów rozwoju gospodarczego, zwłaszcza na obszarach wiejskich;

10. zauważa, że polityka UE wobec Azji Środkowej musi opierać się na pogłębionej debacie i wymianie poglądów ze wszystkimi podmiotami; wzywa zatem UE do zaangażowania się w szeroki dialog polityczny, włączający parlamenty, społeczeństwo obywatelskie i władze lokalne do procesu realizacji i monitorowania strategii i programów;

11. podkreśla, że pomoc UE i współpraca muszą opierać się na konkretnych wyznacznikach dla każdego kraju partnerskiego, tworzonych w ramach przyszłego dialogu na temat praw człowieka i demokracji;

12. z zadowoleniem przyjmuje poparcie dla wdrażania norm i konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczących godnej pracy oraz podkreśla, że normy te muszą odgrywać integralną rolę we współpracy gospodarczej, inwestycjach i stosunkach handlowych; zauważa, że praca dzieci, zwłaszcza w Tadżykistanie i Uzbekistanie, nadal stanowi źródło poważnej troski oraz wskazuje na konieczność wspierania procesu wdrażania Konwencji ONZ o prawach dziecka;

---

[1] Wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w ramach Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwojowej Unii Europejskiej: „Konsensus europejski" – Konsensus europejski w sprawie rozwoju (Dz.U. C 46 z 24.2.2006, str. 1).

[2] Rozporządzenie (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju, Dz.U. L 378 z 27.12.2006, str. 41.

13. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do propagowania inicjatywy na rzecz przejrzystości w przemyśle wydobywczym w Azji Środkowej jako sposobu na zmniejszanie ubóstwa i osiągnięcie trwałego rozwoju; z zadowoleniem przyjmuje także plany współpracy mające na celu osiągnięcie do 2015 r. milenijnych celów rozwoju w zakresie dostępu do czystej wody pitnej i sprawnych usług sanitarnych.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	5.11.2007
Wynik głosowania końcowego	+: 13 –: 0 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Margrete Auken, Thijs Berman, Josep Borrell Fontelles, Danutė Budreikaitė, Nirj Deva, Alain Hutchinson, Maria Martens, Luisa Morgantini, Pierre Schapira, Frithjof Schmidt
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	John Bowis, Manolis Mavrommatis, Anders Wijkman
Zastępca(y) (art. 178 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	

20.11.2007

OPINIA KOMISJI HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej
(2007/2102(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Cristiana Muscardini

WSKAZÓWKI

Komisja Handlu Międzynarodowego zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina o stałym wniosku, jaki kieruje do Rady w sprawie systematycznego stosowania klauzuli dotyczącej praw człowieka i demokracji w stosunkach ze wszystkimi sygnatariuszami umów o partnerstwie i współpracy; wzywa Radę do wyjaśnienia, w jaki sposób zamierza stosować tę klauzulę wobec państw Azji Środkowej, gdzie umowy o partnerstwie i współpracy weszły w życie;

2. z zadowoleniem przyjmuje dokument zatytułowany „Unia Europejska i Azja Środkowa: strategia nowego partnerstwa" przyjęty przez Komitet Stałych Przedstawicieli w dniu 30 maja 2007 r.; uważa, że dokument ten stanowi ważny krok na drodze do ustanowienia ściślejszych więzi gospodarczych i handlowych pomiędzy Unią Europejską i państwami leżącymi w tym regionie; ubolewa jednak nad faktem, że inicjatywy wspólnotowe pojawiają się tak późno i nie są wystarczająco ambitne;

3. wzywa Komisję i Radę do podjęcia wszelkich działań zachęcających do coraz lepszego włączania Azji Środkowej do światowego systemu handlowego i gospodarczego, w szczególności poprzez przystąpienie do WTO czterech państw regionu, które nie są jeszcze jej członkami; odnotowuje, że Republika Kirgiska jest już członkiem Światowej Organizacji Handlu; wzywa Turkmenistan do złożenia aplikacji o członkostwo w WTO;

4. wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny geo-strategicznego znaczenia państw Azji Środkowej oraz do zbadania dodatkowych możliwości dalszego rozwoju współpracy z tym regionem, przyczyniając się tym samym do poprawy otoczenia biznesowego i bezpieczeństwa w regionie;

5. podkreśla sytuację geopolityczną Azji Środkowej i rosnące zainteresowanie tym obszarem innych potęg gospodarczych, takich jak Rosja, Stany Zjednoczone i Chiny; uważa w związku z tym, że bardzo istotne jest nadanie wysokiego priorytetu współpracy z państwami Azji Środkowej;

6. zaleca, aby zacieśnić współpracę gospodarczą pomiędzy państwami Azji Środkowej, co ułatwi harmonizację ze standardami i przepisami UE w zakresie handlu i gospodarki; uważa, że rozwój stosunków handlowych i gospodarczych, zarówno dwustronnych jak i wielostronnych, pomiędzy państwami Azji Środkowej i UE ma kluczowe znaczenie i pozytywnie wpłynie na interakcje pomiędzy obiema stronami;

7. podkreśla, że rzeczywiste tempo wzrostu PKB jest bardzo zróżnicowane w poszczególnych państwach Azji Środkowej; podkreśla, że w Kazachstanie wyniosło ono 10,6% w roku 2006, podczas gdy w Republice Kirgiskiej zaledwie 2,7% w 2006 r.;

8. zwraca się do Komisji o wsparcie, poprzez silne poparcie polityczne i ukierunkowaną pomoc techniczną, wysiłków państw Azji Środkowej, które chciałyby usunąć przeszkody administracyjne i gospodarcze uniemożliwiające przystąpienie do WTO;

9. uważa, że pełne poszanowanie konwencji MOP, międzynarodowych standardów ochrony środowiska oraz zasad WTO jest podstawowym warunkiem trwałego rozwoju gospodarczego tych państw, dywersyfikacji ich gospodarek i zwalczenia ubóstwa, które nadal jest bardzo rozpowszechnione;

10. zwraca się do Komisji i Rady o wdrożenie odpowiednich dodatkowych środków umożliwiających poprawę sytuacji gospodarczej i handlowej Unii Europejskiej w tym regionie i ułatwiających dostęp do niego europejskich podmiotów gospodarczych, a także ułatwiających i promujących współpracę, w szczególności pomiędzy małymi i średnimi przedsiębiorstwami w państwach Azji Środkowej i MŚP w państwach członkowskich; w związku z tym podkreśla, że należy uwzględnić poprawę otoczenia inwestycyjnego dla lokalnych podmiotów w regionie;

11. uważa, że handel, transport, energia, nauka i technologia, edukacja i środowisko naturalne stanowią ważne obszary współpracy dla zapewnienia przyszłego rozwoju gospodarczego regionu i pomyślnej integracji;

12. wzywa Komisję do udzielenia wsparcia państwom Azji Środkowej informując je o korzyściach płynących z członkostwa w WTO dla poszczególnych państw i ich obywateli;

13. uważa, że kluczowe znaczenie ma poprawa rozwoju technologicznego regionu w oparciu o zasoby naturalne, jak również ich wydobycie i obróbka; podkreśla konieczność udzielenia wsparcia dla inwestycji w zakresie energii, metalurgii i rolnictwa, co będzie sprzyjać dalszej współpracy i integracji, gwarantując tym samym bezpieczeństwo inwestycji oraz ochronę własności intelektualnej;

14. z niepokojem odnotowuje, że umowy o partnerstwie i współpracy zawarte z państwami Azji Środkowej, które weszły w życie, nie we wszystkich przypadkach przyniosły oczekiwane rezultaty; wzywa państwa, które jeszcze nie ratyfikowały tych porozumień do ich ratyfikowania i do pełnego stosowania zawartych w nich przepisów gospodarczych i

handlowych; wzywa do bezzwłocznego sfinalizowania planów działania dla Kirgistanu i Kazachstanu oraz do opracowania planów dla trzech pozostałych państw regionu, jak tylko sytuacja na to pozwoli; apeluje o bezzwłoczne ratyfikowanie wszystkich zawartych umów przejściowych;

15. wyraża przekonanie, że ściślejsza współpraca państw Azji Środkowej z rynkami europejskimi i światowymi powinna być wspierana poprzez dywersyfikację gospodarek tych krajów i wymiany handlowej, nie skupiając się jedynie na energii; zaznacza, że dywersyfikacja eksportu stanowi podstawowy warunek, aby stał się on wiarygodnym źródłem przyszłego wzrostu gospodarczego państw Azji Środkowej;

16. z zadowoleniem przyjmuje ostatnią decyzję, w której Rada udzieliła zgody Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu na objęcie kredytami państw Azji Środkowej, we współpracy z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w tym regionie;

17. zwraca się do Komisji i Rady o podjęcie wszelkich możliwych działań mających na celu sprzyjanie lepszemu wykorzystaniu Ogólnego Systemu Preferencji przez państwa Azji Środkowej, jak również promowanie rozwoju handlu pomiędzy regionami;

18. uważa, że istnieje rzeczywista konieczność udoskonalenia i utworzenia korzystnych systemów wizowych i celnych celem poprawy otoczenia inwestycyjnego i zapewnienia ściślejszej współpracy gospodarczej i handlowej; uważa także, że współpraca w innych dziedzinach, takich jak turystyka, będzie miała pozytywny wpływ na stopień zaangażowania obywateli w respektowanie wartości UE;

19. uważa, że dla rozwoju gospodarczego państw tego regionu konieczne jest przeprowadzenie szerokich reform systemu bankowego i ubezpieczeń, utworzenie skutecznego systemu mikrokredytów oraz lepsze przepisy bankowe i nadzór nad działalnością bankową, tworząc w ten sposób podstawy stopniowego otwierania rynków finansowych;

20. zachęca państwa tego regionu do zapewnienia lepszej ochrony bezpośrednich inwestycji zagranicznych, do inwestowania w rozwój i usprawnienie infrastruktury lokalnej, regionalnej i transgranicznej, w edukację, szkolenia oraz w solidne sieci opieki społecznej jako warunki konieczne dla rozwoju i stabilizacji działań gospodarczych na poziomie regionalnym; oraz do uchwalenia przepisów, włączając do przepisów krajowych najlepsze wzorce międzynarodowe w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, audytu oraz odpowiedzialności publicznej przedsiębiorstw;

21. zwraca się do państw regionu o podjęcie wszelkich odpowiednich działań mających na celu walkę z korupcją w sektorze publicznym i o zagwarantowanie bardziej skutecznego i przejrzystego funkcjonowania systemu celnego zgodnie z zasadami określonymi przez Światową Organizację Ceł;

22. zwraca się do Komisji i Rady o udzielenie państwom tego regionu, również we współpracy z organizacjami regionalnymi zajmującymi się kwestiami gospodarczymi w Azji Środkowej, pomocy technicznej wyspecjalizowanej w dziedzinie ekonomicznej i administracyjnej, umożliwiającej wzmocnienie lokalnych struktur publicznych, utworzenie bardziej skutecznej i zróżnicowanej struktury gospodarczej, jak również

pozwalającej na lepszą penetrację rynków zagranicznych, a w szczególności rynku UE, przez produkty lokalne; uważa, że ściślejsza współpraca gospodarcza i handlowa z UE powinna pobudzić reformy polityczne w poszczególnych krajach;

23. uważa, że dla ogólnego podejścia przyjętego dla Azji Środkowej ważne jest, aby uwzględnić różnice w poziomie rozwoju gospodarczego pomiędzy państwami tego regionu; podkreśla rolę, jaką odgrywają w tym regionie państwa o zaawansowanej gospodarce, takie jak Kazachstan, oraz ogromne potencjalne korzyści płynące z zacieśnienia gospodarczych i handlowych stosunków z tym krajem, zwłaszcza w kontekście współpracy z całym regionem;

24. zwraca się do Rady i Komisji o szczegółowe zbadanie wniosku Kazachstanu o przystąpienie do grona państw korzystających z europejskiej polityki sąsiedztwa, niedawno wprowadzonej w życie przez UE oraz ogólniej o zbadanie, w świetle nowego porządku geopolitycznego i znaczenia tego regionu dla UE, możliwości rozszerzenia zakresu stosowania polityki sąsiedztwa;

25. wyraża przekonanie, że stosunki handlowe muszą zawsze być postrzegane przez pryzmat sytuacji praw człowieka w tych krajach.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	20.11.2007
Wynik głosowania końcowego	+: 20 –: 4 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Graham Booth, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Eduard Raul Hellvig, Jacky Henin, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Georgios Papastamkos, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Corien Wortmann-Kool, Zbigniew Zaleski
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Danutė Budreikaitė, Małgorzata Handzlik, Jan Tadeusz Masiel, Carl Schlyter
Zastępca(y) (art. 178 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	20.11.2007
Wynik głosowania końcowego	+: 20 –: 2 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	André Brie, Colm Burke, Bronisław Geremek, Ana Maria Gomes, Klaus Hänsch, Helmut Kuhne, Cem Özdemir, Justas Vincas Paleckis, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, Mirosław Mariusz Piotrowski, Samuli Pohjamo, Libor Rouček, Katrin Saks, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, Charles Tannock, Ari Vatanen, Josef Zieleniec
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Giulietto Chiesa, Árpád Duka-Zólyomi, David Hammerstein, Milan Horáček, Marie Anne Isler Béguin, Gisela Kallenbach, Aloyzas Sakalas
Zastępca(y) (art. 178 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	